

A diákok költségvetése

Merényi Miklós

K-Monitor

A diákok költtségvetése

Demokratikus tapasztalatok a közoktatásban

Beszámoló a debreceni Medgyessy Gimnáziumban
lezajlott részvételi költségvetésről

A 2021/2022-es tanévben a debreceni Medgyessy Ferenc Gimnázium, Művészeti Szakgimnázium és Technikum tanulói egy itthon szokatlan közösségi döntéshozatali folyamat részesei lehettek. Az iskola diákjainak többsége valamilyen formában részt vehetett annak eldöntésében, mire költsön a közösség 350 ezer forintot.

A diákok költségvetése a **részvételi költségvetés** módszertanának alkalmazása egy iskolai vagy iskolán kívüli diákközösségben. A módszer lényege, hogy egy közösségi célra rendelkezésre álló pénzösszeg felhasználására az érintettek maguk tesznek javaslatokat, ezeket megvitatják és végül valódi hatalommal bírnak annak eldöntésére, milyen programok vagy fejlesztések valósuljanak meg belőle.

A részvételi költségvetés módszertana

Latin-Amerikából indult az 1980-as években. A lakosok bevonása erős demokratikus felhajtóerővel bírt, mivel ezen keresztül a szegényebb negyedek lakói is közvetlen beleszólást kaptak városuk fejlesztésébe, amire korábban csak a privilegizált képviselők bírtak érdemi hatással. Észak-Amerikában és Európában a részvételi költségvetés először önkormányzati szinten terjedt el. Itt az alulról felfelé irányuló szociális reform helyett a hívószavak általában az állampolgári aktivitás serkentése, a pénzügyi tudatosság, a vállalkozó szellem és a közösségek összekovácsolása voltak. Mára több tízezer település különíti el költségvetése egy részét lakossági ötletek megvalósítására, törekedve arra, hogy a döntésben a lakosok legszélesebb köre vehessen részt, olyanok is, akik az önkormányzati választásokon nem, vagy csak körülményesen szavazhatnak (hajléktalan emberek, menekültek, külföldiek, 18 év alattiak).

Magyarországon az elmúlt években tucatnyi önkormányzat indított részvételi költségvetést, amelyben a lakosok néhány tíz-, olykor száz millió forint felhasználásáról dönthetnek. A részvétel korhatárát több esetben 16 évben határozták meg, a település fiataljai tehát a felnőttekkel közös folyamatba vonódhatnak be. Kifejezetten fiataloknak szóló, állami kezdeményezésű részvételi költségvetési program azonban mindeddig nem indult sem települési szinten, sem a közoktatás intézményeiben.

A részvételi költségvetés módszertanát először az Egyesült Államokban alkalmazták iskolai közösségekben. Itt **az iskola hivatalos működési költségvetésének egy része** képezte azt az alapot, melynek felhasználását diákok bevonásával tervezték meg. Az innováció lényege, hogy a fiatalok demokratikus tapasztalatokat és állampolgári élményeket szerezhettek, miközben a döntéssel olyan **közösségi igények is felszínre kerülhetnek**, amelyeket az oktatási kormányzat döntéshozói nem ismernek, vagy nem tartanak fontosnak. Jó példa erre, hogy miközben az oktatási intézmények sok pénzt költenek a diákok biztonságára kamerák telepítésével, biztonsági személyzet alkalmazásával, a diákok szubjektív biztonságérzetét sokszor inkább más eszközök (pl. online zaklatás elleni szemléletformálás) segítik, amire így több forrás juthat. A módszertan sajátossága, hogy a lebonyolításban az iskolai dolgozók és civil segítők mellett hangsúlyosan egy **diákokból álló operatív csoport** vesz részt, ők tervezik meg a folyamat lépéseit, részt vesznek a kampányolásban és a megvalósításban.

Ezt az eljárást vette alapul **a debreceni Alternatív Közösségek Egyesülete (AKE) és a budapesti K-Monitor**, amikor 2021-ben az **Egyesült Államok budapesti nagykövetségének pályázatán elnyert támogatás segítségével** belekezdtek a módszer első magyarországi lebonyolításába, kísérleti („pilot”) projektként. A helyben beágyazott AKE közösség-szervezőinek a részvételi költségvetés módszertanának elterjesztésén dolgozó Merényi Miklós (K-Monitor) és egy amerikai mentor, a Center for the Future of Arizona koordinátora, Madison Rock nyújtott szakmai segítséget.

A következőkben bemutatjuk, hogyan zajlott a diákok költségvetése a debreceni Medgyessy Gimnáziumban, és milyen tanulságokkal és eredményekkel járt a folyamat a kezdeti elvárásokhoz és a külföldi példákhoz képest. Pontról pontra ismertetjük a lebonyolítás lépéseit és annak ütemezését, valamint kitérünk arra is, milyen előnyökkel, tapasztalatokkal járt a részvétel a diákok számára. A beszámoló részeként bemutatjuk a program főbb dokumentumait (szórólapok, plakátok, szavazólap), a felhasznált arculati elemeket és kommunikációs anyagokat, illetve a lebonyolítás során felhasznált költségvetés főbb számait.

Célunk, hogy a **kísérleti projekt tapasztalatait megismertessük** azokkal, akik a közoktatásban vagy azon kívül érdeklődnek a diákok bevonásának új módszerei iránt. A diákok költségvetése ugyanis nem kizárólag egyetlen oktatási intézményen belüli, a tanév egészen áthúzódó programként használható, de ennél szűkebb csoport számára, vagy tágabban, települési szinten is. Kezdeményezője lehet az oktatás szereplői, tanodák és civil szervezetek mellett bárki, aki diákokkal dolgozik, számukra valamilyen programot szervez vagy szolgáltatást nyújt, és ennek keretében be kívánja őket vonni a programelemek kiválasztásába, megtervezésébe és megvalósításába. A diákok költségvetése jó kiegészítője lehet egy iskolai témahétnek, iskolatörténeti vagy tematikus programsorozatnak, civil projektnek, de akár települési szinten egy fiatalok által használt közösségi tér újratervezésének is.

A részvételi költségvetés módszertana **rugalmas és jól adaptálható**. Kis létszámú, összeszokott, homogén diákcsoportok esetén akár egy nap leforgása alatt is megvalósítható, egy több száz fős iskolában azonban egy egész tanévig is eltarthat. Még az ilyen, komplexebb projektekhez képest is léptékváltás lenne azonban, ha a részvételi költségvetés **intézményesülni tudna Magyarországon**. Amennyiben ilyen egyedi folyamatok nagy számban indulnának el, és bővülne azon szakemberek köre, akik a lebonyolításhoz szakmai segítséget tudnak nyújtani, távlati célként érdemes volna elgondolkodni azon, hogyan formalizálható a diákok költségvetése települési szinten, vagy akár a közoktatásban.

Ennek alapvető feltétele, hogy a program alapjául szolgáló összeget kiszámíthatóan valamilyen **közköltségvetés (az iskola vagy az önkormányzat büdzséje) biztosítsa**, és ne eseti támogatások (pályázatok, adománygyűjtés) képezzék. Szintén az intézményesülés feltétele, hogy a folyamat **ne egyszeri alkalommal, hanem évről évre ismétlődve valósuljon meg**, hiszen ekkor van lehetőség a visszajelzéseket beépíteni és a diákközösséget még mélyebben bevonni. Jelen beszámolóban azonban csupán a diákok költségvetése, mint módszertan bemutatására szorítkozunk.

Előzmények:

Miért indítottuk a programot?

A diákok költségvetése önkormányzati szinten terjedő változatához hasonlóan valódi hatalmat, egy tényleges pénzösszegről szóló döntést kínál fel a lakónegyed vagy iskola szintjén a fiataloknak, rájuk szabott tanácskozási-döntéshozatali folyamat révén. Világszerte és a régiókban állami-önkormányzati vagy éppen civil kezdeményezésre egyre több részvételi költségvetésalkotás zajlik, az erősen központosított hazai közoktatásban azonban kevés előzménye van a diákok valódi, közösségi bevonásának. Ez persze nem azt jelenti, hogy iskolai szinten ne volna élő kapcsolat a programokról, fejlesztésekről születő döntések kapcsán a diákok, diákönkormányzatok és döntéshozók között. Ez azonban egyedi ügyekben, informálisan történik, és nagyban függ például az igazgató személyétől, nyitottságától. Egy tudatosan felépített, szabályokon alapuló folyamat amellett, hogy erősíti a bizalmat és a közösségi érzést, elmélyültebb közös gondolkodásra és tanulásra ad lehetőséget a közösségért viselt felelősségről, autonómiáról, diák-tanár viszonyról és az iskola szerepéről.

„A fiatalok aktív részvétele helyi és regionális szinten a döntésekben és az intézkedésekben alapvetően fontos, ha demokratikusabb, befogadó és prosperáló társadalmakat kívánunk építeni.”

Az Európa Tanács fiatalok részvételéről szóló chartája kezdődik ezzel az egyszerre nyilvánvalónak tűnő, mégis utópisztikusnak ható gondolattal. A fiatalok – ha tetszik, ha nem – a jövő állampolgárai, a politikai közösség felnövekvő tagjai. Mégis, az elvben nagyra értékelt demokratikus állampolgári nevelés sok sebből vérzik.

A rendszerváltozást követően a magyar fiatalokról készült ifjúsági vizsgálatok eredményei alapján alacsony érdeklődés, mérsékelt aktivitás és erős bizalmatlanság jellemzi a korosztály közelethez való viszonyát, ami nem teremt jó alapot a résztvevői politikai kultúra számára. Nem bízatóak az adatok, az ezek mögötti hiányosságok pedig idővel a demokratikus politikai rendszer működésének problémáit gyarapítják. A közügyekhez való viszony az iskolai közös ügyekben való részvételben is gyökerezik.

Közmondásos, hogy a magyar oktatási rendszer sem az **állampolgári élethez szükséges készségek elsajátítására** (közpénzügyek, jogszabályok értelmezése, vitakultúra, vezetői – prezentációs készségek stb.), sem az **ezzel kapcsolatos érdeklődés felszítására** (közösségi iránti felelősségérzet, civil kurázsi, kritikus gondolkodás) nem fektet kellő hangsúlyt. Sokak szerint az állampolgári ismeretek oktatásával az a gond, hogy ha sor is kerül rá, az nem tapasztalati alapú. A didaktikus ismeretszerzés és a diákok által idővel megtapasztalt közállapotok között pedig áthidalhatatlannak tűnik az szakadék.

A XXI. század felgyorsult társadalmi kommunikációjában azonban már megmosolyogtató felvetés, hogy az iskola az állampolgári szocializáció legfőbb, domináns szereplője volna, amelytől elvárható, hogy felkészítse a diákokat az állampolgári életre. A családban és az interneten fiatal korban szembe jönnek a közügyek, az oktatás azonban erről jobbra nem vesz tudomást, hiszen az "nem oda való".

Sokan mégis problémásnak látják, hogy a demokratikus tapasztalatszerzés és az állampolgári nevelés nemcsak az állami iskolákban és a közismereti tárgyak csökkentett óraszámja miatt bírált szakképzésben, de még az alternatív és magániskolák döntő többségében is nagyon korlátozott.

Mi, az itt bemutatott program kezdeményezői azonban nem oktatási szakemberek vagyunk. Civil háttérrel, jobbára a közoktatáson kívül dolgozunk a fenti készségek, értékek erősítéséért. Voltak ugyan emlékeink a közoktatásban töltött évekről, de nem rendszerszintű elképzelések vezettek minket, amikor belevágtunk a lelkesítő külföldi példákön át megismert módszer kipróbálásába.

Miért tartottuk fontosnak, hogy belevágjunk?

Molnár Ágnes – AKE

„A New York-i Community Voices Heard munkáján keresztül találkoztam először a részvételi költségvetéssel 2015-ben. Azóta azon járt az eszem, hogy hogyan tudnánk adaptálni ezt a módszert helyi viszonylatban. Az, hogy ez először egy iskolában valósulhatott meg, sokat jelentett a szervezetünknek, egy hosszabb távú munkát ágyazott meg a részvételi eszközök használatát illetően. A fiatalok, mint célcsoport mindig is első helyen álltak az AKE életében, de talán ez volt az eddigi leghatékonyabb eszköze a demokrácia-tanulásnak. Viszonylag nagy létszámban, konkrétan körülhatárolható belépési pontokkal volt képes az iskolai polgárok teljes bevonására, meghatározott keretek között. A folyamat mégis engedett annyi szabadságot és kreativitást, ami a fiatalokat is tudta motiválni. Instant demokráciatapasztalat!”

Tóth Ágnes – AKE

„Először találkoztam a részvételi költségvetés gyakorlati alkalmazásával. Korábban csak olvastam róla, nem gondoltam, hogy egyszer a részese leszek. Így amikor az AKE belevágott a projektbe, nagy lelkesedéssel vállaltam szerepet a lebonyolításban. A folyamat során a diákközösség problémáira valóban közösségi válaszok születtek, és az iskola egészét érintő ötletekről szavazhattak a tanulók. Mindez jó példája annak, hogy miért érdemes részt venni a közösségi problémák feltárásában és a megoldások keresésében. Találj egy problémát, gyűjts csapatot, gondolkozzatok a megoldáson és kampányoljatok az ötletek mellett!”

Merényi Miklós – K-Monitor

„Korábban budapesti kerületek lakói számára terveztünk részvételi költségvetést. Volt, ahol már 16 éves kortól lehetett ötletelni és szavazni, mégsem tolonganak a fiatalok. Hiába szeretnének ők is valamilyen fejlesztést a környezetükben, ez az egész túl bonyolult: költségvetés, önkormányzat, különben is mire elég 120 millió forint? De szerencsére ennél egyszerűbben is lehet, közvetlenebb visszacsatolással, több sikerélménnyel, mint ami a felnőttek közéletében szokás. A részvételi költségvetés azért jó módszer, mert nagyon egyszerű: a te pénzed, a te döntésed!”

Az iskolai közeg tehát jobbára ismeretlen terep volt a számunkra. Ha voltak is elvárásaink arra nézve, hogy a diákok költségvetése valamiképpen közvetlenül is témájává teheti az állampolgári részvétel és a demokrácia fontosságának kérdését, erre végül nem, közös tanulásra és meglepő felfedezésekben bővelkedő együttműködésre annál inkább sor került. A diákok költségvetése egy olyan közösségi élmény lett, ami, noha sok tekintetben szólt aktív részvételről, kampányolásról, egymás meggyőzéséről, pénzről és szervezésről, első sorban mégis magáról a közösségről szólt. Olyan volt, amilyen a gimnázium maga: nyitott, kreatív, művészi, nagy hangsúlyt helyezve az önkifejezésre, a közösségi együttműködésre és a kampányra. És talán az eredetileg elképzeltnél kisebb hangsúlyt a demokrácia, az állampolgári nevelés és a költségvetési eligazodás elvont hívószavaira.

És ez így volt rendben! A **koronavírus-járvány** és az online oktatás közösséget gyengítő időszaka után ezekre az impulzusokra, az együttlét örömére volt szüksége a diákoknak. Ezek iránt tudtak igazán lelkesedni. A diákok számára az iskolai és osztályközösségek meggyengülését hozta a járvány, miközben az úgymond politikai döntésekhez (nyitászárás, érettségi) a félelem és kiszolgáltatottság érzése kapcsolódott. Az oktatás zsúfolt keretei között, részben a COVID-járvány miatt osztálytermi foglalkozásokat nem tarthattunk, ahol nagyobb tere lett volna a komoly témák megtárgyalásának. A részvétel **az iskola közösségi köztes tereiben zajlott**, önkéntes módon. Az aulában, ahol mindenki találkozik, beszélget, átszalad (és mindenki rohan, hiszen rengeteg óra, különóra, utazás miatt folyamatos az időszúke!). Az aula főtér és piactér (hiszen itt van a büfé is), olyasmi, mint az athéni demokrácia számára az agóra. Ebben a kreatív káoszban kellett időt és teret teremteni arra, hogy a diákok egy kis időre elgondolkodjanak a közösségről és a helyről, ahol a mindennapjaikat töltik.

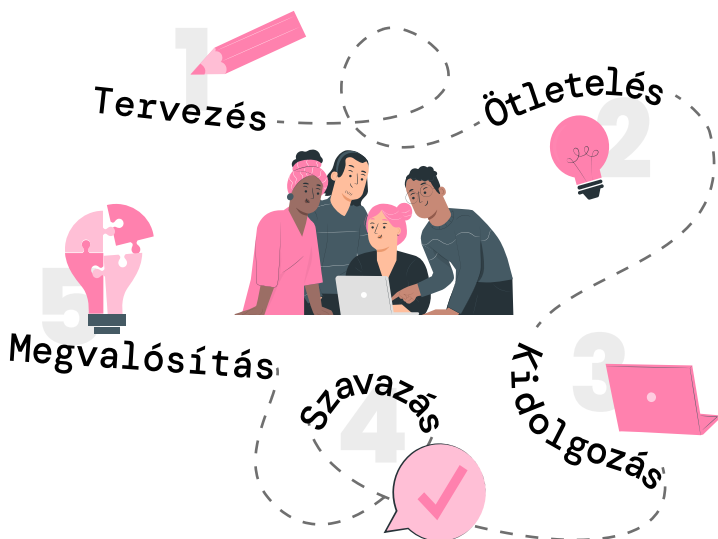
Kellett hozzá sok terepmunka, közösségi munka, a szereplők megismerése. Kellett egy diákokból álló csapat (az operatív csoport), akik a sok iskolai elfoglaltság közepette rendszeresen időt szakítottak arra, hogy a folyamatot velünk együtt segítsék. Kellett hozzá az igazgató és a tantestület nyitottsága, a velük épített élő, bizalmi kapcsolat. És végül kellett hozzá a tét, amiről a diákok költségvetése szólt: az az összeg, ami lehetővé tette, hogy amiről a diákok döntenek, az meg is valósuljon. Ez tette lehetővé, hogy a folyamat nehezen megfogható értékek helyett gyakorlati, a diákok közvetlen környezetét, az iskola működését, a közösség életét érintő kérdésekről szóljon.

A folyamat lépésről lépésre

A diákok költségvetésének nincs egységes modellje. A döntéshozatal ciklusán végig kell menni ahhoz, hogy valódi, teljes értékű bevonásról beszélhessünk, de a konkrét lebonyolítást és az egyes szakaszok tartalmát és mélységét a konkrét helyzetre kell szabni.

(A folyamatot a diákok számára bemutató ábra)

Terepmunkát végzünk, előkészítjük a folyamatot

Az AKE és a K-Monitor már korábban is kapcsolatban volt, a két szervezet tagja a People Powered nevű, a részvételi demokrácia eszközeinek elterjesztésén dolgozó globális ernyőszervezetnek. Régi tervünk volt egy iskolai részvételi költségvetés elindítása, amire az Egyesült Államok budapesti követségének nyílt pályázata jó lehetőségnek tűnt. A pályázat közös kidolgozása volt az előkészítés első lépése, ahol végiggondoltuk a folyamat eszközigényét és munkaerőigényét, illetve ütemezését. A támogatás elnyerésével megnyílt az út, hogy az iskola igazgatójával folytatott korábbi, nyitottságot tükröző megbeszélés után **megállapodjunk arról, hogy a Medgyessy fogadja be a folyamatot.** A tanév kezdete előtt egyeztettünk az első lépésekről. A sűrű szeptember eleji időszak után a hónap második felében pedig bemutattuk a programot az iskolában aktívan és szervezeten működő diákönkormányzatnak (DÖK) és a tanároknak.

Ehhez meg kellett fogalmaznunk az ajánlatunkat. A szeptemberben a DÖK-nek bemutatott prezentáció visszatekintve még sok sebből vérzett, túlzottan a pályázat projektnyelvét **és nem a diákok nyelvét beszélte.** Meg voltunk illetőde, de októberre már sokkal kiforrottabb, érthetőbb módon tudtunk beszélni arról, mit tervezünk az iskolában. A nagyszünetben tartott bemutató arra azonban mindenképp jó volt, hogy megismerjük egymást, és már ekkor három diák jelezte, szívesen csatlakozna a lebonyolításba. Ezzel párhuzamosan felállt az AKE csapata, amiben a Budapestről a K-Monitor folyamatos konzultációval vett részt, és elindult a **mentorálás** is. Madison, Arizona államból a nagy távolság (9 órás időeltolódás!) ellenére hasznos gyakorlati javaslatokkal segítette a munkánkat.

Az előkészítés egy intenzív tanulási folyamatot jelentett számunkra nemcsak a részvételi költségvetés módszertanáról, hanem az iskoláról is. A tájékoztató előadások mellett több iskolai szereplővel is személyesen konzultáltunk, hogy megismerjük a lehetőségeket, igényeket és az iskolára szabjuk a folyamatot. A terepmunka azért fontos, hogy **feltérképezzük**, kik azok, akik tudomásul veszik, hogy a folyamatra sor kerül, kik azok, akik szkeptikusak vagy bizalmatlanok a kívülről jött vendégekkel, és kik azok, akik lelkesek, és partnerként bevonhatóak a folyamat lebonyolításába. Összességében úgy találtuk, az iskola nyitott, demokratikus kultúrája miatt nem lesz nehéz dolgunk: az igazgató és a tanárok korábban is kikérték a diákok véleményét, velük együtt terveztek.

Az előkészítés során derült ki számunkra, hogy a felfutó COVID-járvány, és az órarendi leterheltség miatt **nincs lehetőségünk tantermi foglalkozásokat tartani**. Szembesültünk a diákok leterheltségével, és kiderült, hogy jelentős részük bejáró, ezért reggel, illetve délután is nehezebb őket elérni. Sok a csoportbontás a tehetséggondozás és a művészeti tárgyak miatt, többek között létezik rendezvényszervezés és projekttervezés képzés is az iskolában. Feltérképeztük a közösségi helyeket (könyvtár, olvasók, aulák, büfé, kert, filagória), tájékoztottunk a házirendről és egyéb szabályokról, megismertük az iskola jelképeit, identitásképző elemeit, aktív diákcsoportjait, kommunikációs felületeit, illetve a tanév fontosabb eseményeit.

Ezen a ponton még nem volt teljesen világos, milyen természetű fejlesztésekhez kell a fenntartó tankerülettel egyeztetnünk, de később az ötletek beérkezésekor kiderült, ezek kis léptéke nem teszi szükségessé az egyeztetést. Az adminisztrációt egyszerűsítette, hogy **pénzügyileg az AKE bonyolította le a nyertes projekteket**, így nem volt szükség formális tranzakcióra az erre a központosítás miatt nem is felhatalmazott iskola és a lebonyolítók között. Megszerezve az iskola vezetőjének világos felhatalmazását és találkozással a diákok nyitottságával, belevághattunk a folyamat megtervezésébe és a közösség érdekeltté tételébe a részvételben.

Megismertetjük a programot, operatív csoportot toborzunk

A diákok költségvetésének újdonsága miatt az első és legfontosabb feladat a program megismertetése volt. Ehhez a kezdeti, körülményesebb megfogalmazás helyett **rövid, közérthető, érzelmileg is viszonyulást kiváltó anyagokat** próbáltunk összeállítani. A lelkesedés azért is volt fontos kérdés, mert sokan arról számoltak be nekünk, hogy a járványidőszak után csökkent a diákok motivációja a közösségi eseményekben való részvételre. A szórólapon a folyamat főbb lépéseit és célját mutattuk be, rámutatva, milyen direkt előnnyel jár a részvétel. Az egyszerűséget hangsúlyozva nem akartuk elbizonytalanítani a diákokat azzal, hogy itt egy sokadik új teendőről van szó. Ezeket az anyagokat több száz példányban terjesztettük, többször az ebédszünetben szórólappozva.

Ezzel párhuzamosan zajlott az operatív csoport toborzása. Ez a diákokból álló szervezőcsapat biztosítja, hogy a folyamat beágyazott legyen a közösségbe, és a konkrét döntések felett maguknak a diákoknak legyen felügyelete. Ehhez olyan **motivált „bajnokokat” kellett találnunk**, akik felvállalják, hogy képviselik a diákok költségvetését, mélyebben belefolyanak a konkrét lebonyolítás kitalálásába ahelyett, hogy külső szervezők keressék a kapcsolatot a közösséggel. A tájékoztatással párhuzamosan próbáltunk toborozni, ami nem volt könnyű feladat, hiszen a diákok leterheltsége miatt csak a rövid szünetek voltak alkalmasak arra, hogy találkozzunk.

Szövetségesként a tanárookra is számítottunk, és volt is olyan, akit be tudtunk vonni a szervezőmunkába (pl. a már említett projekttervezés oktatója, illetve a diákok közösségi szolgálatának koordinálásáért felelős tanár). Általánosan mégis inkább azt érzékeltük, hogy az oktatási és adminisztratív terhek és saját projektek mellett kevés kapacitásuk van önkéntességre. A tantestületben ráadásul ekkoriban a kötelező oltás előírása is nehézségeket okozott. A DÖK több tagja is aktív közreműködője volt a folyamatnak, ám testületileg nem alakult ki jó együttműködés. Legközelebb biztosan nagyobb hangsúlyt fektetnénk arra, hogy a választott diákvezetőket is jobban bevonjuk, ne érezzék azt, hogy külső szereplőként avatkozunk be az ő tevékenységükbe.

A kapcsolatfelvételnek szinte kizárólag a **személyes módjai működtek**, az online csatornákon nem igazán mentek át az üzenetek. Az operatív csoporttal online (Facebook beszélgetésben és e-mailben) egyeztettünk, de az érdemi, elmélyültebb találkozók velük is személyesen zajlottak. A tapasztalataink alapján sokkal rámenősebbek lennének a toborzással, hogy ne maradjanak ki osztályok, évfolyamok a csoportból, így nőhessen az elérés. Sajátos helyzetet eredményezett, hogy főként a személyes kapcsolatok miatt a csoportban főleg lányok vettek részt (az ötletbeadók és a szavazók között azonban már nem volt érzékelhető ilyen különbség). A toborzás során motivációt jelentett, hogy az AKE a résztvevőknek az **iskolai kötelező közösségi szolgálatot (IKSZ)** igazolni tudta. Az operatív csoport fiatalokú diákjaitól szülői hozzájáruló nyilatkozatot is kértünk, ami alapján később megszólaltathattuk őket a folyamat dokumentálásakor, fotókat készíthettünk a szervezőmunka során (pl. szavazatok összeszámlálása).

Megtervezzük a folyamatot

Az operatív csoporttal való első nagyobb, iskolán kívül (az AKE közösségi terében szervezett) összegyűlés során öltött formát a végleges folyamat. A külső helyszín és a közös étkezés fontos része volt a csoport összekovácsolódásának. Itt arról is közösen gondolkodtunk, mik az iskola alapértékei, amire a diákok költségvetése alapulhat, és **milyen céljaink, prioritásaink vannak**. Érzelmes és összetartozást erősítő volt meghallgatni, mit gondolnak a diákok az iskoláról, az igazgató személyiségéről, a nyitott, támogató, elfogadó légkörről, a közösségről, az izgalmas egyéniségekről. Erre jól ráépültek azok az alapértékek, amelyeket a diákok költségvetése megkövetel. Ezek az erőszakmentesség, egymás meghallgatása, a diákok kompetens félként való kezelése, versengés és együttműködés összhangja, nyitottság a kísérletezésre a közösen meghozott szabályok megtartása mellett, illetve a nyitottság a tanulásra, kialakulóban lévő képességek használatára. Ezek a szempontok az operatív csoporton belül különösebb nehézség nélkül érvényesültek.

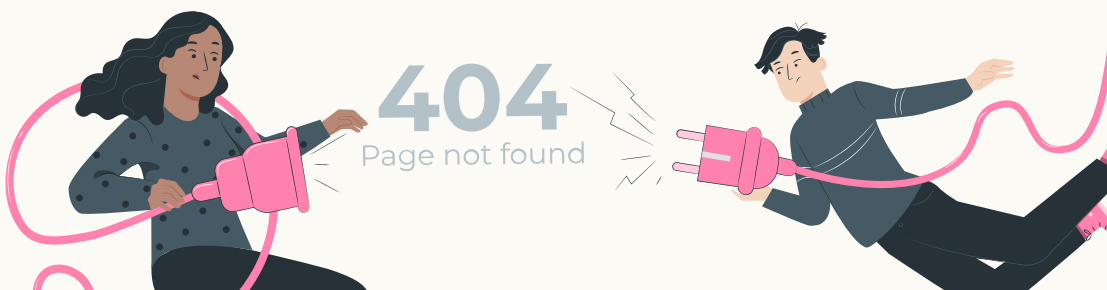

...közösen gondolkodunk, mik az iskola alapértékei, amire a diákok költségvetése alapulhat...

A tervező gyűlésen először párokban, majd nagy csoportban beszéltük át a folyamat szempontjait, céljait. Az eseményre sikerült bevonnunk egy tanárt, aki projekttervezést tanít az iskolában, és aki szintén egy civil szervezet tagja, ő tudott fordítani a közösségszervezők és a diákok között. Mivel a formális oktatás keretein kívül kellett gondolkodnunk, nem jelentett különösebb nehézséget a részvételi költségvetés sémája alapján kitalálni a lebonyolítást. Arra azonban nem találtunk igazán működő megoldást, hogy az üzenetek rendszerszerűen eljussanak minden osztályba. A folyamat tehát adta magát, de a diákokkal azt is részletesen átbeszéltük, milyen ötletekkel lehessen pályázni és milyen ötletek nem férnek be a keretekbe. Ez azt is segítette, hogy a csoporttagok, és rajtuk keresztül diáktársaik jobban megértsék, mit jelent a gyakorlatban a rendelkezésre álló költségvetés összege. Bár ezzel kapcsolatban külön foglalkozás vagy projekttervezési esemény nem volt, a beérkező ötletek alapján a keretek világosak voltak az ötletbeadók számára.

Az operatív csoportban a **túlterheltség** miatt a vállalások számonkérése és a kommunikáció sem volt zökkenőmentes, a találkozók például nem működött, amikor valakit online próbáltunk bekapcsolni a munkába. A nagyszünethez időzített találkozók 20 perce nem tett lehetővé az elmélyült tervezést, itt leginkább a feladatok átbeszélése és a visszajelzések összegyűjtése történt. Az operatív csoportban kezdetben 6-7 diák volt aktívan jelen, végül összesen egy tucatnyi diák vett részt benne, de az egyes programokat nem lehetett úgy megszervezni, hogy mindenkinek alkalmas legyen az időpont. A diákokat a kreatív feladatokba is be tudtuk vonni, **ők tervezték például azt a logót**, ami a szavazóknak járó kitűzőn szerepelt. Az operatív csoport később részt vett a szavazásban, a szavazatszámolásban és az ötletgazdákkal együtt az ötletek megvalósulásában is.

Közösen ötletelünk a lehetséges projektekről

A diákok meghívása, az operatív csoport létrehozása és a folyamat véglegesítése után a diákok költségvetése formálisan az ötletgyűjtés meghirdetésével kezdődött. Az ötletgyűjtés történhet egyéni módon, ötletgyűjtő lapokon, de facilitált csoportmunkában, közös ötleteléssel is. A cél, hogy a diákok végiggondolják, milyen problémákat látnak maguk körül, majd a leglényegesebb pontokon hatékony beavatkozásokat találnak ki, szem előtt tartva a közösen lefektetett értékeket és közösségi szempontokat. Így egyéni vagy csoportérdekek helyett valóban az iskolai közösség egésze számára fontos, mozgósító erővel bíró javaslatok kerülnek kimunkálásra. Nálunk fórumok szervezésére nem volt lehetőség, az ötleteket az épületenként elhelyezett ötletgyűjtő dobozokba lehetett beadni. Ezek mellett, a közös terekben kampányoltunk és segítettük az ötletbeadókat az operatív tagokkal együtt. Megállítottuk a diákokat a folyosón, szórólapot adtunk nekik, és elmagyaráztuk a folyamatot. Emellett a Facebookon és egy olyan online fórumon is posztoltunk, amelyet tanulásra használnak.

Az ötletbeadást leghatékonyabban osztályok és csoportok szintjén lehetett serkenteni. Az iskola igazgatóján keresztül üzenetet küldtünk a tanároknak is, amelyben arra kértük őket, hogy támogassák az operatív tagokat, és ha a diákok nem tudnak ott lenni, akkor mutassák be az információkat a saját osztályukban. Az ötletbeadást nem szabad túl sokáig elhúzni, addig érdemes nyitva tartani, amíg ténylegesen korteskedünk a diákoknál, jelen vagyunk az iskolában és van láthatósága a folyamatnak. Nálunk ez a szakasz három hétig tartott. A „hideg”, nem személyes megkeresések kevésbé működtek, erre utal, hogy **online egyetlen ötletet sem kaptunk**, bár a Google Classroom-on keresztül is kiment az online ötletváró űrlap.

Kidolgozzuk a beérkezett javaslatokat

Összesen 30 ötlet érkezett be különböző évfolyamok és specializációk tanulóitól, vegyesen egyénileg és közösségek által. Az ötletgyűjtés lezárása után az operatív csoporttal feldolgoztuk a beérkező ötleteket, és kiválasztottuk azokat, amelyek végül a szavazólapra is felkerülnek. Első körben összekötöttük a hasonlókat, és az ötletgazdákkal kapcsolatot felvéve kidolgoztuk a megfelelő, de még kiforratlan ötleteket. Az ötletgazdákkal való egyeztetés fáradtságos volt, de ezzel egy, az operatív csoporton túli, aktív réteggel is kapcsolatba kerültünk. Ha több ötlet lett volna, vagy lett volna lehetőségünk tanórai keretek között foglalkozást tartani, hatékonyabb lett volna a projektcsoportokkal együtt, tanárokat, iskolai dolgozókat és szülőket is bevonva egységes keretek között dolgozni a projektterveken (leírás finomítása, költségvetés, ütemezés kitalálása).

A beérkezett 30 ötlet közül hét pályázat lényegében ugyanaz volt, a kényelmetlen székek lecserélésére vonatkozott. A probléma az igazgató előtt is ismert volt, ugyanakkor ez volt az a terület, ahol leginkább **pénzügyi-technikai nehézségekbe ütköztünk**. A szabványos székek központosított beszerzése és borsos ára miatt a költségvetés erre nem volt hatékonyan fordítható (az igény 140 székét érintett, nekünk 12-re lett volna pénzünk), így az ülőfelületek kényelme székpárnák vásárlásaként került fel a szavazólapra. Ezen kívül is volt néhány ötlet, amely lekerült a listáról: volt, aki diákbált akart, de ez az esemény ekkor már szervezés alatt állt. Volt olyan ötlet, ami nem tartozott az iskola hatáskörébe (pl. vizesblokkok átalakítása, italautomata), vagy éppen egyszerűen és költség nélkül megvalósítható (nemek szerint semleges mosdó kijelölése). Hosszabb egyeztetés után az évkönyvre érkezett ötletet sem tudtuk továbbvinni annak jelentős költsége és hosszas előkészítési ideje miatt. Itt felmerült, hogy a szülők között adománygyűjtéssel egészítsük ki a pályázatban szereplő költségvetés összegét, de erről végül lemondtunk. A döntésekről minden esetben értesítettük az ötletgazdákat is.

Az operatív csoport felügyeletével végül egy **tíz ötletet tartalmazó szavazólap** alakult ki, amelyen csak megvalósítható, konkrét ötletek szerepeltek, készen arra, hogy szavazásra bocsássuk. Az ötletek az igazgató jóváhagyását is bírták, aki messzemenőig partner volt a problémák megoldásában, nem zárkozott el egyetlen ötlettől sem. Arra végül nem volt szükség, hogy az operatív csoport szűrje meg az ötleteket, hogy kezelhető számú kerüljön a szavazólapra, de ha erre sor került volna, akkor csoportos összeülésem választottuk volna ki a továbbjutókat.

Kampányolunk az ötletek mellett

A továbbjutó ötletek ötletgazdáit arra kértük, hogy aktívan kampányoljanak az ötleteik mellett. Készítsenek egy posztert, amit kihelyezhetünk az aulában az ötleteket bemutató kiállításon. Tervezzék meg egy videót, aminek az összevágásában segítünk nekik, ami az iskola Facebook oldalán jelenik meg, és segítsenek nekünk egy hivatalos 1-2 mondatos összefoglalót megírni, ami majd a szavazólapon szerepel. Ez nem volt kötelező, de a többséget sikerült mozgósítanunk. A diákok több látványos, kreatív anyagot is összehoztak, és volt, aki az iskola dolgozóit (portásait) is bevonta a kampányolásba.

▶ SZAVAZZ A PORTALAKRA!

A hand-drawn illustration featuring several colorful stools and plates. There are four stools: two with red seats and purple legs, and two with red seats and blue legs. Above the stools are five plates: two yellow, one green, one pink, and one blue, each with a simple cross-like design in the center. The background is white with faint, light blue wavy lines.

KAPJANAK PÁRNÁT AZ AULÁS PADOK

Mert a szünetekben is kényelmet szeretnénk

Te is a kényelmetlen aulai padokon ülve töltöd a szüneteidet?

Jó lenne, ha el tudnál venni egy párnát, amikor egy lyukas órát az aulában töltesz?

Úgy gondolod, hogy frömbb lenne az ebéd, ha párna is lenne a padokon?

Szavazz te erre az ötletre, ha szeretnéd, hogy az aulában található padokra párna kerüljön!

SORBAN ÁLLÁS
Zavaró az, hogy az ebédet nincs idő megenni vagy hidegen kell enni, mert nagyon hosszú sor áll a mikró előtt. Az ötletünkben egy új mikró beszerzését javasoljuk a régi mellé.
A sor így gyorsabban haladna.
A sencer SMW 1917WH mikrohullámú sütőre esett a választásunk.

GAME OF BALLS

TE IS KÖVETKEZŐ CSOPORTBA, A MÉRŐTÁRSAD, ÖNK KÖZÖT.
 DE NEM VILÁGOS, HOGY MELYIK CSOPORTBA KELL
 VÁLASZTANOD. A KÖLTSÉG ÉS A PÉNZNYELTÉRTÉK
 MINDEN FOLYÁS ÉS CSOPORTBA KELL.

HA IGEN A VÁLASZOD, SZAVAZÁK RANT, MERT:

1. VESZÜNK EGY BAJNOKCSAPATTAL
2. BAJNOKSÁGOT NYERÜNK.

AMIKOR AZ ELSŐ HEVÉZETTEL FELÉLEKEZTETI KAPATNÁK!

3. BAJNOKSÁGNYELTÉRTÉK ÉS KÖZÖSSÉGE

KÖLTSÉG: 250.000 Ft

6. Díjak Költségvetése

Az iskolaközösség szavazással dönt

A szavazás során minden diáknak lehetősége volt véleményt mondani, akár bevonódott korábban, akár nem. A szavazás ugyanakkor önkéntes volt, senkire nem helyeztünk nyomást annak érdekében, hogy leadja szavazatát. Az operatív csoport döntése értelmében csak a diákok szavazhattak, a tanárok és az iskolai dolgozók nem.

A voksolás megszervezésénél arra törekedtünk, hogy rövid idő (3 nap) alatt, minél intenzívebb jelenléttel minél több diákhoz eljussunk. Az iskola aulájában, és időnként egy másik épületben is jelen voltunk kitelepüléssel. Összesen 385 szavazat érkezett, legtöbbször az első napon szavaztak (közel 200-an), így bár elképzelhető, hogy voltak olyanok, akik még szavaztak volna, nem lett volna értelme elnyújtani a voksolás idejét. Annak érdekében, hogy a **hivatalos választások hangulatát megidézzük** és izgalmat keltsünk a diákok között, megpróbáltuk reprodukálni a szavazóhelyiséget az aulában hivatalos szavazóurnával, névjegyzékkel (osztálynévsor), szavazófülkével. A diákok a diákigazolványuk vagy KRÉTA profiljuk bemutatásával jutottak hozzá a szavazólaphoz. Egy diák két ötletre szavazhatott, ezzel segítve, hogy ne csak a saját kedvencükre húzzák be az X-et, hanem átgondolják a többi ötletet is.

A külsőségek azért voltak izgalmasak, mert ez nem sokkal az áprilisi országgyűlési választások előtt történt, a végzős diákok egy része elsőszavazóként már részt vehetett azon a szavazáson is. A szavazata leadása után minden diák egy széles mosolyt és Szavaztam! feliratú, az iskola logóját ábrázoló kitűzőt is kapott a szavazóbizottságtól.

A szavazás három napján lehetőségünk volt néhány osztályba „mozgóurnát” vinni, vagyis röviden bemutatni a folyamatot az osztályfőnök jelenlétében (az ő hívására). Itt azok, akik szerettek volna, rögtön szavazhattak is. Ez a leadott szavazatok számának csak egy kisebb részét adta, de fontos volt abból a szempontból, hogy eljussunk olyan osztályokba is, akik nem voltak aktívak a folyamat korábbi szakaszaiban. A részvételi arány egyes osztályokban a 100%-ot közelítette (ötletbeadók, operatív csoport tagjai), máshol azonban csak néhányan szavaztak – ezt az aránytalanságot az operatív csoport bővítésével lehetne csökkenteni a jövőben.

DIÁKOK KÖLTÉSGYVETÉSE A MEDGYESSYBEN - 2022

10 NAGYSZERŰ ÖTLET DIÁKOKTÓL DIÁKOK-
NAK AZ ISKOLA JOBBÁ TETELÉRE.

DE MELYIK VALÓSULJON MEG A DIÁKOK
KÖLTÉSGYVETÉSÉBŐL?

ÉRVÉNYESEN LEGFELJEBB KÉT ÖTLETRE SZAVAZHATSZ!

1. A 71-ES ÉS 73-AS TEREM SZÉKEI	Székpárnák a 71-es és 73-as terem székeire a puhább ülőfelületekért.
2. SZELEKTÍV KUKA A FOLYÓSÓKRA	21 db szelektív hulladékgyűjtő az iskola folyósóira a környezettudatosabb mindennapokért.
3. GAME OF BALLS	Új csocsóasztal az aulába rendszeres iskola utáni csocsóbajnoksággal a közösség erősítéséért.
4. TÁNCOSOKÉRT	A táncosok próbatermeinek megújítása festéssel, babzsákokkal, szivacsokkal a boldog táncosokért.
5. PORTA-LAK	A diákok életét (és étkezését) megkönnyítő eszközök (vízforraló, evőeszközök, hűtő) a B épület portájára egy otthonosabb iskoláért.
6. VÉGZŐS KAMPÁNYHÉT	A hét során a végzősök szerveznének programokat és egy bulit a többi osztálynak, versenyezve a legjobb végzős osztály címért.
7. SANITARY BOX	Öt doboz ingyen betéttel és tamponnal a női mosdókban a kényelemért és a tabuk ellen.
8. PÁRNA AZ AULAI PADOKRA	Színes, puha párnák az aulai padokra a kényelmesebb szünetekért.
9. PIHISZOBA	Pihenőszoba babzsákokkal, társakkal az órák közötti feltöltődéshez.
10. ÚJ MIKRÓ, KEVESEBB SORBAN ÁLLÁS	Új mikró az ebédei sorok elkerülése érdekében az A épület portájára.

Megvalósítjuk a nyertes ötleteket

Az urnazárást követően az operatív csoport megszámolta a leadott voksokat, majd az eredményről az igazgató az iskolarádióban számolt be az egyik tanóra végén. A nyertesekről a közösségi médiában is kommunikáltunk. A „Pihiszoba” (156) és a „Sanitary box” (ingyen elvihető betétek, tamponok a női mosdóban) (148) volt a két legnépszerűbb ötlet. A megvalósítás során a rendelkezésre álló keretösszegig valósulhatnak meg projektek, ezért a gyakorlatban még a harmadik helyen befutott táncterem felújítás egy része is belefért a költségvetésbe. A megvalósításban az operatív csoport és maguk az ötletgazdák, érintettek is részt vehettek a bevásárlástól az összeszerelésen át, az átadásig.

Diákok
kölségvetése**Next Generation
Democracy: Participatory
Budgeting for the Youth****Sanitary Box**Öt doboz ingyen betéttel és tamponnal a
női mosdóban a kényelemért és a tábak előtt.**34 910 Ft**A projekt megvalósítását
a Budapesti Amerikai Nagykövetség,
a K-Monitor és az Alternatív Közösségek
Egyesülete tette lehetővé.

Visszajelzéseket gyűjtünk, javaslatokat fogalmazzunk meg a folytatáshoz

A diákokkal beszélgetve folyamatosan gyűjtöttük a visszajelzéseket, feljegyzéseket készítettünk minden találkozóról. Részletesebb felmérésre (pl. kérdőív) nem tudtunk sort keríteni, de ezt egy következő körben már nem hagynánk ki. A visszajelzésnek az időszűke miatt inkább a strukturált, de gyors eszközei működnek (szóbeli visszajelzőkör, matricázós hangulatmérés), illetve értékes, ha a projektről nem csak mi, hanem maguk az érintettek is mesélnek az eseményről készülő videóiban, nyilvános eseményeken.

A visszajelzések aktív beépítése, továbbgondolása akkor tud igazán jól működni, ha a diákok költségvetése intézményesül, és évről évre megrendezésre kerül egy közösségben. Kifejezetten hasznos eszköz lehet ehhez, ha az aktívabb résztvevők „útját” térképezzük fel naplószerűen: mikor találkoztak először a folyamattal, mikor kapcsolódtak be, hol érték őket pozitív és negatív élmények. Ilyen felhasználói utakból rajzolódhat ki, mely pontokon nem volt elég látható a folyamat, kik voltak a kulcsszereplők, kik azok, akik kimaradtak belőle. Ha lehetőségünk lesz folytatni a munkát a Medgyessyben, a folyamat hosszabb távú hatásait is érdemes lesz vizsgálnunk: változott-e a diákok hozzáállása, bizalmi szintje, részvételi hajlandósága?

Egyetlen pilot projekt alapján nincs értelme ilyen komplex hatásmérésnek, de úgy látjuk, az iskola egyébként is meglévő demokratikus értékeit erősítve a diákok költségvetése hozzá tudott járulni ahhoz, hogy a közösség erősödjön, és talán ahhoz is, hogy a demokratikus folyamatokban való részvételt sokak számára kézzelfoghatóbbá tegye.

Sok hasonló program és a lebonyolítók közti tapasztalatcsere kell még ahhoz, hogy tényleges társadalmi hatásról beszélhessünk. Ahhoz azonban már a következő tanévben is sokkal nagyobb tapasztalattal tudunk nekifogni, mitől működik egy ilyen folyamat, és milyen többletmunka szükséges ahhoz, hogy azokat is meg tudjuk győzni a részvétel fontosságáról, akik most nem tartottak velünk.

A 2021-22-es diákok költségvetése a Medgyessyben lezárult, de ezzel a beszámolóval csak ez a kísérleti projekt ér véget. Nem gondoljuk, hogy az általunk végigvitt módszertant közvetlenül alkalmazni lehet, hiszen minden közösség más, minden diák bizalmáért meg kell küzdeni. És szemben azzal, ahogy általában gondolkodunk, itt kiemelt feladat azon diákok bizalmáért is küzdeni, akik elsőre nem gondolják, hogy van értelme részt venni a közös munkában. Más problémák és más célok lehetnek ott, ahol az iskola kultúrája kevésbé nyitott és demokratikus, ott, ahol megosztottabb a közösség, vagy a diákoknak sokkal elemibb igényeik vannak az iskola fejlesztésére. Más elvárásokat és ajánlatot kell találni egy „versenyistállóban” (elitgimnázium), és mást egy „második esély” iskolában, ott, ahol a DÖK keretei között zajlik a folyamat, vagy ott, ahol egyáltalán nincs működő DÖK. Más kihívásokat jelentene, ha a folyamat valamilyen hivatalos program keretében indulna egy közösség számára, például, ha kifejezetten programokra, vagy kifejezetten meghatározott tárgyi eszközökre lehetne pályázni.

Új lehetőségeket kínálna, ha osztálytermi foglalkozások révén (pl. egy projekthét keretében) lehetne dolgozni a diákokkal. Ehhez egységes képzési programokat, óravázlatokat lehetne kialakítani, legyen szó projektmenedzsmentről, pénzügyekről, prezentációs tréningről, logó- és plakáttervezésről, állampolgári ismeretekről, de akár nyelvórára is be lehet vinni a témát, ahogyan azzal mi is próbálkoztunk **amerikai mentorunk** segítségével. A kampányolást ezek után ki lehetne egészíteni olyan diákfórumokkal, ahol az ötletgazdák korteskedhetnek az ötletük mellett. Izgalmas lenne az is, ha a forrásokat közösségi adománygyűjtéssel kellene biztosítani.

Bár voltak hetedik osztályos ötletgazdáink, más lenne az operatív csoporttal dolgozni ennél a korcsoportnál – náluk különösen lehetne építeni a folyamat évről évre ismétlődő jellegére. Az intézményesültség és a képességek fejlesztése idővel azt is lehetővé tenné, hogy az iskola közössége önállóan, vagy sokkal csekélyebb külső segítséggel maga valósítsa meg a folyamatot, bevonva saját tágabb közegét (pl. szülőket, öregdiákokat, tanár szakos hallgatókat). Ehhez részletesen kidolgozott **külföldi módszertani anyagok** állnak rendelkezésre, és tapasztalatunk szerint a környező országokban évek óta a témán dolgozó civil szervezetek is nyitottak tapasztalataik megosztására. Bízunk benne, hogy azok a cégek, civil, állami és önkormányzati szereplők, akik már eddig is támogatták a diákközösségeket, fantáziát látnak abban, hogy ezt a támogatást a diákok bevonásával tegyék még hatékonyabbá. Reméljük, a beszámolónk hasznos gyakorlati tanulságokkal szolgál azoknak, akik belefognának egy ilyen folyamat megszervezésébe.

Így látták a résztvevők:

„Ez egy olyan lehetőség, amivel szebbé tehetjük a középiskolai éveinket.” (ötletbeadó)

„A diákok rendszeresen elmondják, hogy szeretnének hasznosan részt venni a társadalmi életben. A diákok költségvetése egy olyan segítő folyamat, amiben ezt kipróbálhatják úgy, hogy valódi kockázat, de valódi lehetőség is van. Azt, hogy mire van a legnagyobb igény, a szavazás megmutatja, de én mindegyik mellé oda tudok állni, gátat mindössze a technikai korlátok szabnak. Büszke vagyok a diákjainkra!” (igazgató)

„Egy matekóra után, amikor már jó fáradtak voltunk, arra gondoltunk: egy pihenőszoba egészen fantasztikus lenne az iskolában, ahol eltölthetjük a lyukasórát. Mi már végzősök vagyunk, de valamit hagyunk az utókornak, hogy emlékezzenek ránk.” (ötletbeadók)

„A diákok elkezdtek ötletelni azon, hogyan lehetne még jobb az iskola közössége. Próbáltam segíteni a háttérmunkákban: előadást csinálni, szöveget írni, beszéltem róla a diákönkormányzatban, hirdettem a diákok között. Nekem ez egy nagyon jó tapasztalatszerzés volt.” (operatív csoport tag)

„Ez az országban az első iskola, ahol kipróbáltuk. Mi vagyunk a tesztalanyok! Próbáljuk kihasználni a program adta lehetőségeket.” (operatív csoport tag)

A program költtségvetése:

- 2 fő közösségsszervező heti átlagosan 10 óra munkája
- Ötletek megvalósítása: 350 ezer Ft
- Étél, ital (operatív csoport események): 20 ezer Ft
- Grafikai munkák (külsős): 150 ezer Ft
- Nyomtatás: 100 ezer Ft (200 db ötletleadó szórólap, 300 db ismertető, 10 plakát, kampányplakátok)
- Kellékek (póló, kitűző): 100 ezer Ft

Optionális (a projekt bemutatása, népszerűsítése érdekében):

- Folyamat kiértékelése, feldolgozása (digitális kiadvány) 200 ezer Ft
- Videós anyagok 300 ezer Ft

A folyamat lépései és ütemezése:

Szeptember – október: előkészítés, tájékoztatás (igazgató, DÖK, tanárok, szülői munkaközösség)

November 15 – 27.: Tájékoztató kampány, önkéntes toborzás az operatív csoportba

November 29 – december 17.: Ötletgyűjtés

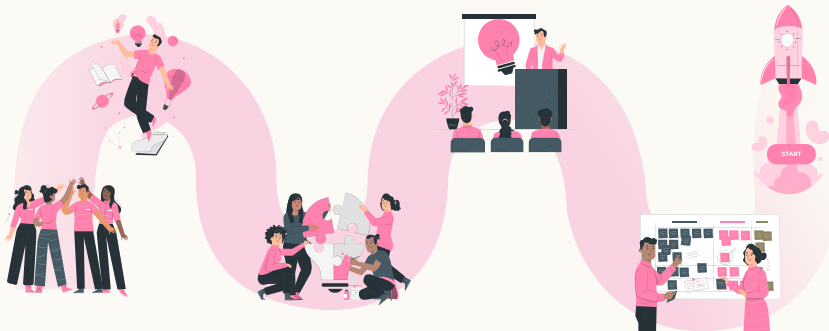
December – Január: Ötletek szűrése, kidolgozása, végleges ötletlista kialakítása

Február 9–10: egyeztetések az ötletgazdákkal két körben

Február 10–március 4: Kampányolás, az ötletek megismertetése az iskola diákjaival

Március 2 – 4.: Szavazás, majd a nyertesek bejelentése

Március – Május: A nyertes ötletek megvalósítása

A beszámolót írta:

Merényi Miklós

K-Monitor

A részvételi költségvetés folyamata a Next Generation Democracy című projekt keretében, a U.S. Embassy Budapest támogatásával valósult meg az Alternatív Közösségek Egyesülete és a K-Monitor Közhasznú Egyesület együttműködésében, a People Powered mentorálásával.